

BIČEVI SRCA

Aid el-Karni

preveo: Semir Rebronja

Izdavač:
El-Kelimeh

Lektori:
Sanela Misirlić
Belma Halilović-Spica

Za izdavača:
Malik Nurović
Muzafera Nurović

Korektori:
Mahmut Suljović
Ammar Muderizović

Recenzija:
Senad Halitović

Naslovna strana:
Ifet Aličković

Urednik i DTP:
Senad Redžepović

Štampa:
Grafičar, Užice

Tiraž: 300

CIP - Каталогизacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd

28-42
28-52

El-Karni, Aid

Bičevi srca / Aid el-Karni ; preveo Semir Rebronja. -Novi Pazar ; El-Kelimeh, 2011 (Užice : Grafičar). - 230 str. ; 21 cm
Stv. nasl. izvornika na arap. jeziku. - Delimično uporedo arap. tekst i bosanski prevod. - Tiraž 300. - Napomene i bibliografske reference uz tekst.

ISBN 978-86-7980-112-8

a) Исламска етика

COBISS.SR-ID 185092108

Aid el-Karni

Bičevi srca

Novi Pazar, 2011.

SUPTILNOSTI

Hvala pripada Uzvišenom Allahu. Njega hvalimo, za pomoć, oprost grijeha i uputu molimo. Molimo Ga da nas sačuva od zla naših duša i od loših djela. Koga Allah uputi na Pravi put, niko ga na stranputicu ne može navesti, a koga Allah u zabludi ostavi, niko mu na Pravi put ne može ukazati.

Svjedočim da nema boga osim Allaha i da je Muhammed, s.a.v.s., Njegov rob i poslanik. Neka je na njega i njegovu porodicu neizmjeran broj Allahovih salevata.

Buhari u *Sabihu*, u *Poglavlju o rekaiku*, a to su kazivanja koja omekšavaju ljudska srca, prenosi od Ibn Abbasa da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

نعمتان مغبون فيهما كثير من الناس: الصحة والفراغ.

„Mnogo ljudi je obmanuto oko dvije blagodati: zdravlja i slobodnog vremena.“

Enes prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Allahu moj, istinski i pravi život jeste samo na Onom svijetu. Molim Te, oprost i ensarijama i muhadžirima.“

Sehl ibn Sad kaže: „Na danu Hendeka smo zajedno sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., kopali i nosili zemlju. U jednom trenutku smo ga pogledali, a on je izgovarao: ‘Allahu moj, istinski i pravi život jeste samo na Onom svijetu. Molim Te, oprost i ensarijama i muhadžirima.’“

Ova tri hadisa su stožer naše priče.

Uzvišeni Allah je pohvalio Svoje ponizne i skrušene

robove i spomenuo da Njegova Knjiga smekšava ljudska srca i čini ih blagim:

اللَّهُ نَزَلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُتَشَابِهًا مَثَابًا تَتَشَعَّرُ مِنْهُ جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ
ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُضِلِلْ
اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ

Allah objavljuje najljepši govor, Knjigu sličnu po smislu, čije se poruke ponavljaju, zbog kojih podilazi jeza one koji se Gospodara svoga boje, a kada spomene ime Allahovo, kože njihove i srca njihova se smiruju. Ona je Allahov Pravi put na koji On ukazuje onome kome On hoće. A onoga koga Allah ostavi u zabludi niko na Pravi put neće moći uputiti. (Ez-Zumer, 23)

Uzvišeni kaže: ...i da mu srca njihova budu sklona. (El-Hadž, 54)

Uzvišeni, također, kaže:

أَلَا يَذْكُرُ اللَّهُ تَطْمِئِنُّ الْقُلُوبُ

A srca se, doista, kad se Allah spomene smiruju! (Er-Rad, 28)

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا

Pravi vjernici su samo oni čija se srca strahom ispune kad se Allah spomene – a kad im se riječi Njegove kazuju, vjerovanje im učvršćuju i samo se na Gospodara svoga oslanjaju. (El-Enfal, 2)

أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ وَلَا يَكُونُوا
كَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْأَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ
فَاسِقُونَ

Zar nije vrijeme da se vjernicima srca smekšaju kad se

Allah i Istina koja se objavljuje spomene, i da oni ne budu kao oni kojima je još davno data Knjiga, pa su srca njihova, zato što je proteklo mnogo vremena, postala nemilosrdna, i mnogi od njih su nevjernici. (El-Hadid, 16)

Polazeći od ovoga, učenjaci i sljedbenici ehlu-sunneta smatraju da je Allahova Knjiga, a potom sunnet, najdjelotvornije sredstvo za mekšanje ljudskih srca i podsjećanje na Uzvišenog Gospodara. Koga Kur'an ne opomene, ne mogu ga opomenuti ni brda kad bi mu pred očima zadržala. Doista, smrt je najbolja opomena!

Ko želi poslušati najboljeg opominjača i vaiza, neka poslušá Kur'an, neka se okoristi Allahovim opomenama i savjetima.

Nakon što su prohujale epohe, prošla stoljeća i protekle decenije, pojavili su se učenjaci koji su jedino pisali posebna djela o suptilnosti. Međutim, nisu uspjeli smekšati srca. Srca može smekšati jedino Onaj Koji ih je stvorio, izveo iz ništavila, oblikovao i živim učinio - jedino Uzvišeni Gospodar. Pjesnik je rekao:

*Jutrom i večerom putujemo za onim što nam treba,
A potrebe živoga nikada ne prestaju.*

Hasan je rekao: „O sine Ademov, doista si sastavljen od dana. Kada ti protekne jedan dan, prošao je dio tebe.“

Svaki dan u kome Sunce obasja dunjaluk govori: „O sine Ademov, iskoristi me! Tako mi Allaha, neću se više vratiti sve dok Allah ne naslijedi Zemlju i sve što je na njoj.“

Doista, mi nismo ništa drugo do dani, uzdasi... Naši životi su samo trenuci, čak i kraće od toga.

*Otkucaji čovjekovog srca govore
da je život minut i sekunda.*

*Pa izgradi sebi prije smrti spomen
A čovjekov spomen je vječni život.*

Postavlja se pitanje: Koja je najveća Allahova blagodat prema čovjeku? Učenjaci, mudraci i intelektualci se razilaze.

Neki mufesiri, spominjući Allahove riječi: *Zatim ćete toga Dana za sladak život biti pitani sigurno!* (Et-Tekasur, 8), kažu da ćemo sigurno biti pitani za hladnu vodu, jer je to najveća blagodat.

Imam Ahmed bilježi da je Allahov Poslanik molio: „Gospodaru moj, učini da Te volim više od hladne vode u trenutku snažne žeđi.“ Kada bi Omeru ibn Hattabu, r.a., u Medini donijeli hladnu vodu za iftar, govorio bi: „Gospodaru moj, volim Te više od ove hladne vode.“

Zbog toga su neki učenjaci kazali da je hladna voda najveća blagodat. Neka to provjeri onaj ko ožedni.

Ibn Semmak, poznati vaiz, došao je kod Haruna er-Rešida. Kada je sjeo pored njega, halifa ga upita: „Ibn Semmak, ko je veći asketa od nas dvojice?“ Harun je znao da je Ibn Semmak veći asketa. „Ti si veći asketa, Harune.“ – odgovori Ibn Semmak. „Zbog čega?“ – upita halifa. Ibn Semmak odgovori: „Zato što si asketa u Ahiretu, za koji Uzvišeni kaže da je bolji i vrjedniji od dunjaluka. A ja sam asketa na dunjaluku. Asketa u zlatu je veći od askete u drvetu.“ „Istinu si kazao.“ – reče mu halifa. Zatim je Harunu er-Rešidu donijeta voda, a Ibn Semmak mu reče: „Kunem te Allahom da ne piješ dok ti nešto ne kažem.“ „Šta ćeš mi reći?“ – upita halifa. „Ako bi ti bilo

uskraćeno da popiješ tu vodu i za nju morao žrtvovati pola carstva, da li bi to učinio?“ „Bih, tako mi Gospodara!“ – reče halifa. „Istinu si rekao.“ Nakon što halifa popi vodu, Ibn Semmak ga upita: „A kada ne bi mogao izbaciti vodu koju si sada popio, da li bi dao pola carstva?“ „Da, tako mi Gospodara.“ Tada Ibn Semmak reče: „Onaj čije kraljevstvo ne vrijedi više od gutljaja vode nije kralj.“

Neki intelektualci kažu da je život najveća blagodat. Uzvišeni kaže:

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ

Allah vas stvara i opskrbljuje. On će vam život oduzeti i na kraju vas oživiti. (Er-Rum, 40)

وَاللَّهُ آخَرَجَكُمْ مِنْ بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ
وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

Allah vas iz trbuha majki vaših izvodi, vi ništa ne znate, i daje vam sluh i vid i razum da biste bili zahvalni. (En-Nahl, 78)

Drugi najvećom blagodati smatraju zdravlje, koje čovjek spominje samo onda kada se razboli.

U kudsipredanju stoji da Uzvišeni, kada razboli Svog roba, kaže: „Tako Mi Moje veličine i dostojanstva, svakog vjernika razbolim samo zbog dvije stvari: da bih ga usmrtio i oprostio mu grijeh, prijašnje i potonje, ili da bih ga ostavio u životu i vratio mu zdravlje, kosti mu zamijenio boljim kostima, meso boljim mesom, krv boljom krvlju.“

U vjerodostojnom predanju stoji da će Uzvišeni ispitivati roba na Sudnjem danu pa će mu reći: „Zar nisam

tvoje tijelo učinio zdravim?“¹

Zdravlje je jedno od najvećih blagodati. Drugi smatraju, što djeluje ispravnije, da je najveća blagodat vjera. Ovom stavu teži i šejhul-islam Ibn Tejmije. Nema ništa veličanstvenije od blagodati imana. Uzvišeni Allah kaže:

أَوْ مَنْ كَانَ مَيِّتًا فَأَحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ كَمَنْ مَثَلُهُ فِي
الظُّلُمَاتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِّنْهَا

Zar je onaj koji je bio u zabludi, a kome smo Mi dali život i svjetlo pomoću kojeg se među ljudima kreće, kao onaj koji je u tminama iz kojih ne izlazi? (El-En'am, 122)

Dakle, vjernik je živ a nevjernik mrtav, iako su obojica živi.

Zbog toga Ibn Tejmije kaže: „Vjernik se rađa dva puta: jednom kada ga majka rodi, a drugi put kada se rodi u islamu i okiti islamskim edebom, a nevjernik se rađa samo jednom, a onda je sve vrijeme mrtav.“

Molim Allaha da nas sačuva mrtvila srca! Mejmun ibn Mehran kaže: „Došao sam Abdulmeliku, Omer ibn Abdulazizovom sinu, i kod njega prenoćio jednu noć. On je tada imao devetnaest godina. Vidio sam da je veoma dobar.“ Neki učenjaci čak kažu da je bio bolji i od svog oca. Drugi tvrde da je Omer ibn Abdulaziz učio ibadete i pobožnost od svog sina.

Mejmun nastavlja: „Ostavio me je dok nije pomislio da spavam. Zatim je ustao i abdestio se. Posmatrao sam ga te zimske večeri, a on je stao klanjati. Čuo sam ga kako uči Kur'an i plače kao da mu se utroba cijepa. Ponavljao je Allahove riječi:

¹ Albani ga bilježi i smatra ga sahihom, u *Miškatu*, br. 5196.

أَفَرَأَيْتَ إِنْ مَتَّعْنَاهُمْ سِنِينَ ثُمَّ جَاءَهُمْ مَا كَانُوا يُوعَدُونَ مَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يُمْتَعُونَ

Šta ti misliš, ako im Mi dopuštamo da godinama uživaju, i naposljetku ih snađe ono čime im se prijeti, zar će imati šta od slatkog života koji su provodili? (Eš-Šuara, 205-207)

Malo sam se pomjerio i nakašljao, a on je, čuvši me, ušutio i više nisam čuo njegov plač.

Ovaj ajet je jedan od najvećih ukora ljudima.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

إِغْتَنِمْ حَمْسًا قَبْلَ حَمْسٍ: حَيَاتَكَ قَبْلَ مَوْتِكَ، وَصِحَّتَكَ قَبْلَ سَقَمِكَ، وَفَرَاغَكَ قَبْلَ شُغْلِكَ، وَشَبَابَكَ قَبْلَ هَرَمِكَ، وَغِنَاكَ قَبْلَ فَقْرِكَ.

„Iskoristi pet stvari prije drugih pet: život prije smrti, zdravlje prije bolesti, slobodno vrijeme prije zauzetosti, mladost prije starosti i bogatstvo prije siromaštva.“² ili kako je već rekao Allahov Poslanik, s.a.v.s., a bilježi ga Tirmizi i smatra hasenom.

U Tirmizijinoj verziji stoji: „Preduhitrite svojim djelima sedmero... Tirmizi bilježi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., govorio: „Čovjekova stopala na Sudnjem danu se neće pomaknuti sve dok ne bude upitan o četvero” – pa je, pored ostalog, spomenuo: „Život i u šta ga je potrošio.“ Najveće iskušenje muslimana je gubljenje vremena. Muslimani najmanje cijene vrijeme i krv. Krv i vrijeme su skupocjeni svima, osim muslimanima, izuzev onima kojima se Allah smilovao. Jedino rješenje je vratiti se Uzvišenom Allahu. Ibn Kajjim, u *Zadul-me'adu*, kaže: „Allahov Poslanik, s.a.v.s., je najbolje od svih ljudi pazio na vrijeme. Njegov govor je spominjanje Allaha, pogled

² Bilježe ga Tirmizi i Hakim 306/4, smatraju ga hasenom.

mu je sjećanje na Allaha, čak su mu i uzdasi bili zikr. Također su mu hod, sjedenje, stajanje i san bili sjećanje na Gospodara.“ On je najpobožniji Allahov rob i najbolji čuvar svog vremena.

U biografiji Sehla ibn Abdullaha et-Tusterija se navodi da ga je sin na samrtni podsticao na izgovor Šehadeta. „Sine, zar me podstičeš na Šehadet, a ja već učim sedamnaesti zikr?“ – rekao mu je Sehl ibn Abdullah. Dakle, nije zapostavljao zikrove čak ni u ovim trenucima.

Nemarni se podsjeća zikrovima, a šta je sa srcem čiji je svaki trenutak zikr?

U biografiji ovog čovjeka koju navodi Zeheb, stoji da je na samrtni učio dok nije došao do sure *Kul e'uzu bi rabbin-nas*. Sin mu je rekao: „Oče, šta to govoriš dok si u smrtnim mukama?“ Odgovori mu: „Sada završavam hatmu Kur'ana.“ „Zar završavaš hatmu, a u smrtnim si agonijama?“ – upita sin. „Zar ima neko kome su sada potrebni dobra djela od mene?“ – reče Sehl.

U biografiji jednog muhadisa se spominje da je na samrtni rekao sinu: „Sinko moj, molim te Allahom da u ovoj kući ne činiš grijeha, jer sam u njoj proučio četiri hiljade hatmi.“

Kada bi Halid ibn Medan sjedio sa ljudima, prsti i jezik su mu stalno bili u zikru, ne bi malaksavali. Na pitanje: „Koliko puta dnevno slaviš Allaha?“, odgovorio je: „Halalite, dosta mi je mojih grijeha i mahana.“ „Tako ti Allaha, kaži nam koliko dnevno slaviš Allaha!“ – uporno su pitali. „Sto hiljada puta.“ – odgovorio je.

Nevevi, u djelu *Adabi učenja Kur'ana*, spominje da bi Kerz ibn Vebire noću četiri puta proučio Kur'an, a toliko

i danju.³

Naravno, mi ga ne podržavamo, jer je prioritet slijediti sunnet. Ali, ovo spominjemo samo da bismo pokazali njihovu brigu o vremenu i pravilnom korišćenju svakog sahata i minute. Inače, sunnet je da čovjek ne uči Kur'an brže od tri dana, a najbolje je ako može za sedam dana.

Možda će se neko zapitati: Kako može uspjeti proučiti Kur'an četiri puta? Uzvišeni Allah je nekim dobrim robovima podario keramete i dao im je bereket u vremenu. Dao im je da u jednom sahatu mogu učiniti onoliko koliko mi ne možemo za nedjelju ili mjesec. Na primjer, Ibn Tejmije je neka svoja djela napisao u veoma kratkom roku. Djelo Vasitijska akida, koje se do danas izučava i studira, napisao je između podneva i ikindije.

Kada je imamu Ahmedu, Allah mu se smilovao, došao smrtni čas, sjeo je, podvio noge i počeo okretati ruke govoreći: „Ko je jeo na ovom svijetu - malo li je ono što je pojeo! A ko se strpio na oskudnom životu - malo je ono na čemu se strpio!“ Bio je strpljiv u skromnosti oko šezdeset tri godine. Umiru i bogataši i siromašni. Jedino svoja djela odnesu pred Allaha. Pogledaš li u grobove, vidjet ćeš da se grobovi bogataša nimalo ne razlikuju od grobova siromaha.

Dođoh do kabura i pozvah ga:

‘Gdje je veličani, a gdje poniženi?’

Iščezli su zajedno, nema obavještača,

Umrlu su i jedni i drugi, nema vijesti.

³ Ko sumnja u ovu informaciju neka se osvrne na original ove knjige gdje za ovo predanje može naći autentičan lanac prenosilaca.

Zbog toga je Poslanik, s.a.v.s., u vjerodostojnom Ene-sovom predanju, rekao: „Bit će doveden čovjek koji je najviše uživao.“ Jeo je najljepša jela, imao najljepše žene, vozio najbolja auta, spavao u svili i kadifi... „Zatim će biti umočen u Džehennem samo jednom, a onda izvađen, pa će ga Allah upitati: ‘Jesi li ikada osjetio blagodati? Jesi li ikada doživio blagodat?’ ‘Ne, tako mi Allaha, nikad nisam doživio blagodat.’ Zatim će biti doveden najnesrećniji čovjek na Zemlji, koji je preživio razne nesreće i probleme, koji nije imao ni zalogaj hljeba. Bit će uveden u Džennet jedan tren, i upitan: ‘Jesi li ikada imao kakve nesreće?’ ‘Ne, Gospodaru, nikada nisam imao nesreća.’ – odgovorit će.“⁴ Namjera je iskreno djelo radi Uzvišenog Allaha i spoznaja prolaznosti ovog života.

Omer ibn Abdulaziz je prošao pored neke kršćanke isposnice i rekao: „Posavjetuj me.“ Ona mu reče:

*Odrekni se ovoga svijeta,
Jer si na njemu došao bez ičega.*

Omer ibn Abdulaziz je sa divljenjem ponavljao ove stihove. Doista, čovjek je došao na ovaj svijet bez igdje ičega, bez odjeće... Zbog toga nam Allah daje opis roba koji će biti izveden iz kabura, nag, ne noseći ništa sa du-njaluka:

وَلَقَدْ جِئْتُمُونَا فُرَادَىٰ كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَتَرَكْتُمْ مَا خَوَّلْنَاكُمْ وَرَاءَ ظُهُورِكُمْ
وَمَا نَرَىٰ مَعَكُمْ شُفَعَاءَ كُفِّ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ أَنَّهُمْ فِيكُمْ شُرَكَاءَ لَقَدْ تَقَطَّعَ بَيْنَكُمْ وَضَلَّ
عَنْكُمْ مَا كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ

A doći ćete Nam pojedinačno, onakvi kakve smo vas prvi put stvorili, napustivši dobra koja smo vam bili daro-

⁴ Bilježi Muslim.

vali. "Mi ne vidimo s vama božanstva vaša koja ste Njemu ravnim smatrali, pokidane su veze među vama i nema vam onih koje ste posrednicima držali." (El-En'am, 94)

*Dok te majka radala, sine Ademov, plakao si,
a svi oko tebe radosni smijali su se.
Radi za sebe, da bi u smrtnom danu, kada svi budu
uplakani, radostan i nasmijan bio.*

Jedan od dobrih ljudi je rekao Rebiu ibn Husejmu: „U slobodno vrijeme sastavljam i melodično čitam poeziju. Je li to grijeh ili dobro djelo?“ Odgovori: „To je tvoj život, pa radi s njim šta hoćeš.“ Zbog toga, čovjek ima samo jedan život.

*Što je bilo – prošlo je, što se čeka – skriveno je,
Samo ovaj trenutak u kome si – vlasništvo tvoje je.*

Autor *El-Hilje*, Ebu Nuajm, spominje da bi Rabija el-Adevija klanjala čitavu noć, zatim bi klanjala sabah i nakon toga kratko zaspala. Odmah bi se probudila i stala ponavljati: „O dušo, koliko dugo si spavala!?“

Skoro da će vrijeme kada ćeš dugim, dugim snom spavati.“

Kada bi prošao pored groblja, Alija bi dugo plakao i govorio: „Vaša vanjština je lijepa, ali da mi je znati što u utrobama vašim krijete?“ Mutenebi je rekao:

*Nijemi su, kada budu pozvani kao da ne znaju
Da im je govor apsolutno dozvoljen.
Smrt dolazi i uglednim dušama,*

A koga bogatstvo obmane – ahmak je.

Musliman je dužan paziti vrijeme. Islamski učenjaci se razilaze po pitanju definiranja zuhda. Neki smatraju da zuhd znači ostavljanje harama, te da je onaj koji ostavi zabranjene stvari zahid. Taj stav potkrjepljuju hasen-hadisom kog prenosi Ebu Hurejre: „Kloni se zabranjenih stvari i bit ćeš najbolji čovjek.“⁵ Dobrota i skromnost su skoro identični. Drugi kažu da se skromnost ogleda u odnosu prema ljudima, odnosno da ne žudiš za pohvalama ljudi zbog onoga što ne posjeduješ. Glavni cilj pojedinaca su pohvale i veličanje. Dakle, zuhd je biti skroman u pohvalama i veličanju stvorenja, bilo da se radi o hvatjenju ili kuđenju, jer ona ne mogu ni štetiti ni koristiti.

Zbog toga Allah ovo pojašnjava u Kur'anu i kaže:

إِنَّهُمْ لَنْ يُغْنُوا عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا

Jer te oni nikako ne mogu od Allahove kazne odbraniti.
(El-Džasije, 19)

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ

Ti se pouzdaj u Živog, Koji ne može umrijeti. (Furkan, 58)

وَإِنْ تَطَّعْ أَكْثَرَ مَنْ فِي الْأَرْضِ يُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ

Ako bi se ti pokoravao većini onih koji žive na Zemlji; oni bi te od Allahova puta odvratili. (El-En'am, 116)

Priekori i hvale ljudi ne donose ni štetu ni korist. Fudajl ibn Ijjad je rekao: „Brinuo sam o riječima ljudi dok ih nisam upoznao. Sada im ne pridajem nikakav značaj.“

⁵ Bilježi ga i Ibn Madže riječima: „Budi dobar i prijatan, bit ćeš najpobožniji čovjek.“ Albani ga smatra vjerodostojnim, br. 506.

Kaže se da je zuhd i skromnost tj. neoholjenje. Malik ibn Dinar je rekao: „Vidjet ćete ljude skromne odjeće, ali ohole i nadmene.“

Uzvišeni kaže:

تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا
وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ

Taj Drugi svijet dat ćemo onima koji se ne žele na Zemlji oholiti i nered činiti, a one koji se Allaha boje čeka sretan kraj. (El-Kasas, 83)

Fudajl nastavlja: ...*onima koji ne žele da se na Zemlji ohole i nered čine.* On ujutru izlazi iz svoje kuće i smatra se lošijim i manjim od svakog muslimana kojeg sretno. Pobožnjaci kažu da onaj ko se oholi srdi se radi sebe, a ne radi Allaha.“ Ibn Kajim poručuje: „Tvoja duša nije tvoje vlasništvo, već tvoj neprijatelj. Kako se onda možeš srditi radi nje? Obaveza ti je srditi se kada je drugi hvale, jer se ona bori protiv tebe; a trebaš biti zadovoljan kada je srdita, jer kada je neprijatelj srdit, ti si zadovoljan.“

Navodi se da je Alija u jednoj bici slijedio mušrika da ga ubije na Allahovom putu. Kada mušrik pade na leđa, pljunu Aliju u lice, pa Alija povuče sablju. Ashabi ga upitaše: „Ebu Hasane, zbog čega ga nisi ubio?“ „Kada sam ga jurio, želio sam ga ubiti radi Allaha. Ali, kada mi je pljunuo u lice, rasrdio sam se, pa sam se pobojao da ga ne ubijem radi sebe.“ Ima li ummeta poput ovoga? Talek ibn Hubejb je upitan: „Šta je to bogobožnost?“ Pa je odgovorio: „To je da radiš s Allahovim stvorenjima nadajući se Njegovoj milosti i strahujući od Njegove kazne.“ Ovo što je Alija uradio je bogobožnost. Neka Allah bude

zadovoljan njime, njegovom porodicom i prijateljima, i neka nas sastavi u Džennetu.

Drugi kažu da je zuhd skromnost u svemu, osim u traženju od Allaha. Svako jutro i večer traži Njegovo zadovoljstvo, kada ga stekneš, onda nemoj pridavati pažnju riječima ljudi:

*Kamo sreće da se sladiš u životu punom gorčine,
Kamo sreće da si Ti zadovoljan, kada ljude srdžba obuzme.*

Kamo sreće da je postojano sve što me s Tobom veže

Pa makar bile porušene sve spone s ljudima.

*Kada je Tvoja ljubav prisutna, sve drugo nebitno je
i onako, sve što je nad zemljom, prašina je.*

Ibn Kajjim kaže: „Ovi stihovi tretiraju sve što je lijepo i kore sve što je ružno.“ Ovo su stihovi Ebu Firasa el-Hamdanija. Ispjevao ih je u čast svog amidžića Sejfu-Devlija.

Ako je Allah tobom zadovoljan, onda ti ništa neće nauditi, makar svi stanovnici Zemlje bili na tebe srditi. Zbog toga je vjerovanje ehli-sunneta da ono što te je zadesilo nije te moglo mimoići, a ono što te je mimoišlo, nije te moglo zadesiti. Vjerovanje ehli-sunneta su i riječi Allahovog Poslanika, s.a.v.s.:

وَأَعْلَمُ أَنَّ الْأُمَّةَ لَوِ اجْتَمَعَتْ عَلَىٰ أَنْ يَنْفَعُوكَ بِشَيْءٍ، لَمْ يَنْفَعُوكَ إِلَّا بِشَيْءٍ قَدْ كَتَبَهُ
اللَّهُ لَكَ، وَلَوْ اجْتَمَعُوا عَلَىٰ أَنْ يَضُرُّوكَ بِشَيْءٍ، لَمْ يَضُرُّوكَ إِلَّا بِشَيْءٍ قَدْ كَتَبَهُ اللَّهُ عَلَيْكَ.
رُفِعَتِ الْأَقْلَامُ وَجَفَّتِ الصُّحُفُ.

„Znaj, kada bi se čitav svijet skupio da ti kakvu korist donese, ne bi mogao donijeti više od onog što ti je Allah propisao. A kada bi se sakupili da ti kakvu štetu nanesu,

ne bi mogli, osim u onom što ti je Allah već propisao. Podignuta su pera i osušene stranice.“⁶ Ujejne ibn Hisn el-Fezari el-Gatfani je došao Poslaniku, a.s., sa grupom ljudi iz plemena Temim, pa su ga pozvali glasno u vrijeme poslijepodnevnog odmora: „Muhammede, izađi!“

Allah je zbog toga kazao:

الْأَعْرَابُ أَشَدُّ كُفْرًا وَنِفَاقًا وَأَجْدَرُ أَلَّا يَعْلَمُوا حُدُودَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ

Beduini su najveći nevjernici i najgori licemjери, i razumljivo je što ne poznaju propise koje Allah Svome Poslaniku objavljuje. (Et-Tevba, 97)

لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ كَدُعَاءِ بَعْضِكُمْ بَعْضًا

Ne smatrajte Poslanikov poziv upućen vama kao poziv koji vi jedni drugima upućujete. (En-Nur, 63)

Znači, nemojte ga zvati: „Muhammede!“, već ga udo stojite poslanstvom. Nakon što je Poslanik, s.a.v.s., izišao, Ujejne reče: „Muhammede, naša pohvala je ukras, a naša pokuda sramota i ljaga.“ Želio mu je poručiti: „Iziđi ili ćemo te prekoriti, ako te mi prekorimo, učinit će to i ostali Arapi.“ Poslanik mu reče: „To što si rekao je Allahova osobina.“⁷ Dakle, samo je Allahova pohvala ukras, a pokuda sramota i ljaga. Istinu je rekao Allahov Poslanik, s.a.v.s. Istinska pohvala je samo kada Allah pohvali, istinsko zadovoljstvo je Njegovo zadovoljstvo. A kada Ga nešto rasrdi, Njegova srdžba zaokupi ljude koji su je izazvali

Uzvišeni kaže:

إِنَّ الَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِنَ وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ

⁶ Bilježi Tirmizi sa vjerodostojnim senedom.

⁷ Bilježe Ahmed, br. 488/3 i Tirmizi br. 3268.

Većina onih koji te dozivaju ispred soba nije dovoljno pametna. (El-Hudžurat, 4)

Pogledajte kur'anski bonton! Nije rekao da su svi oni bez pameti, jer među njima ima i onih koji nisu ništa skrivili:

وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّى تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

A da su se oni strpjeli dok im ti sam izideš, bilo bi im bolje, a Allah prašta i samilostan je. (El-Hudžurat, 5)

Allah bi im oprostio loše ponašanje. Neki ljudi smatraju da ima štete ili koristi u pohvalama i kuđenjima ljudi, a zaboravljaju da to jedino Allahu pripada. Dobri robovi su dužni okititi se svojstvima koje Uzvišeni Allah hvali. Da li je Allah pohvalio dobre zbog tjelesne snage? Da li ih je pohvalio zbog njihovog oholog i nadmenog ponašanja na Zemlji? Da li je pohvalio nekoga zbog inteligencije i snalažljivosti upotrijebljenih u grijehu?

Uzvišeni Allah je pohvalio vjernike u trideset ajeta. Neki učenjaci kažu: “Ko želi izložiti sebe kroz Kur'an, neka se izloži kroz ovih trideset ajeta. Tumačeći Allahove riječi: *A kada je Ibrahima Gospodar njegov s neko-liko zapovjedi u iskušenje stavio*, kažu da su to trideset kur'anskih ajeta, kao što tvrdi i Ibn Abbas.“ Ko želi da ga Allah pohvali neka „uđe“ u ovih trideset ajeta. Među tim ajetima su:

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ

Ono što žele – vjernici će postići, oni koji molitvu svoju ponizno obavljaju, i koji ono što ih se ne tiče izbjegavaju. (El-Mu'minun, 1-3)

وَعِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا
سَلَامًا

A robovi Milostivoga su oni koji po Zemlji mirno hodaju, a kada ih bestidnici oslove, odgovaraju: 'Mir vama!' (El-Furkan, 63)

ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ

Zlo dobrim uzvrati, pa će ti dušmanin tvoj odjednom prisni prijatelj postati. (Fussilet, 34)

وَالْكَاطِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ

Koji srdžbu savlađuju i ljudima praštaju – a Allah voli one koji dobra djela čine. (Ali Imran, 134)

خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ

Ti sa svakim – lijepo! i traži da se čine dobra djela, a neznalica se kloni! (El-E'araf, 199)

Ovakvim pohvalama vjernik treba težiti. Ibn Tejmije je rekao: „Zuhd znači ostaviti ono što ti neće koristiti na Ahiretu.“ Ovo je jedna od najljepših definicija. Najbolje je ostaviti sve što ti neće koristiti na Ahiretu, ali to nema nikakve veze sa zuhdom. Na primjer, prostrana kuća ti može koristiti na Ahiretu. Kako? Tako što ćeš u njoj odgajati djecu, primati prijatelje, ugošćavati musafire, susretati se u dobru i činiti druga dobra djela. Zbog toga griješe neki sufije koji zuhd definiraju kao zabranjivanje i odricanje od halala. Čuli smo i pročitali da su neki sebi zabranili sočne datule, meso i slične ekstremnosti o kojima Allah nije ništa objavio. Od nas se traži ravnomjernost i sredina: *I učinili smo vas središnjom zajednicom.* Poslanikova, s.a.v.s., biografija je najbolji dokaz tome. Život Poslanikovih ashaba može se svesti na sve ovo, jer

su oni bili najčistija stvorenja. Ibn Kajjim kaže: „Potvrđeno je da su se ashabi zasićivali, a i gladovali, uživali, ali i prolazili kroz nedaće, oblačili i najkvalitetniju i najlošiju odjeću, Allah bio zadovoljan njima.“ U svakom od njih imaš divan primjer.

Za svaku priliku odjeni prikladnu odjeću

Bilo da je odjeća blagodat ili nesreće.

Ibn Dževzi je rekao: „Nemojte dozvoliti da vas neko zastraši spominjanjem slabih ili apokrifnih hadisa, poput navoda da je Poslanik vidio dvije svjetiljke u svojoj kući, i kazao: „Tako mi Allaha, u Muhammedovoj kući neće svijetliti dvije svjetiljke u isto vrijeme!“ Ovo je apokrifan hadis. Ili: „Prinesena su mu dva jela na sofru, a on je rekao: Tako mi Allaha, neću jesti dva jela!“ I ovo je apokrifan hadis. Primjer apokrifnog hadisa je i to da je Poslaniku prinijeto meso, a on ga odbio jesti govoreći: „Ne jedem meso, jer se bojim da mi ga Allah ne uskrati u Džennetu.“

Poslanikovu biografiju i postupke treba crpiti iz Buharijjevog i Muslimovog *Sahiha* i četiri *Sunnena*, kako bi čovjek vidio kako je živio učitelj čovječanstva.

Vjernik treba uživati u dozvoljenim stvarima koje mu pomažu u pokornosti i trasiranju puta ka Džennetu, ali bez pretjerivanja. Uzvišeni kaže: *Jedite i pijte, ali ne pretjerujte.* (El-A'raf, 31)

قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ
آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ

Reci: „Ko je zabranio Allahove ukrase, koje je On za robove Svoje stvorio, i ukusna jela?“ Reci: „Ona su za vjer-

nike na ovom svijetu, na Onome svijetu su samo za njih. “
*Eto, tako Mi podrobno izlažemo dokaze ljudima koji zna-
 ju.* (El-E’araf, 32)

Vjernici će u njima uživati u Džennetu bez ičijeg mi-
 ješanja ili sudjelovanja. A na dunjaluku ćeš često vidje-
 ti da nevjernik više uživa u ukrasima i lijepim jelima od
 vjernika, iako je kod Allaha bezvrijedan i prezren.

Uzvišeni poručuje:

فَلَا تُعْجِبْكَ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ بِهَا

*Neka te ne oduševljavaju bogatstva njihova, a ni djeca
 njihova! Allah hoće da ih njima kazni.* (Et-Tevba, 55)

وَلَا يَحْسِبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا نُثَمِّلِيَهُمْ خَيْرٌ لَّأَنفُسِهِمْ إِنَّمَا نُثَمِّلِي لَهُمْ لِيُزَادُوا إِثْمًا
 وَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ

*Neka nikako ne misle nevjernici da je dobro za njih to
 što im dajemo dug život. Mi im ga dajemo samo zato da
 što više ogreznu u grijehu; njih čeka sramna patnja.* (Ali
 Imran, 178)

Allahovi robovi, budite umjereni i držite se sredi-
 ne, pa ćete postići što želite. Svako zna šta mu odgovara:
 biti malo tolerantan u dozvoljenim stvarima ili pritiskati
 dušu.

Sam čovjek će protiv sebe svjedočiti. (El-Kijame, 14)

Molim Allaha da nam podari umjeren život, život sre-
 dine, i da nas sačuva sufijskih devijacija i života ekstremiti-
 sta. Neka je Allahov salevat na vjerovjesnika Muhamme-
 da, s.a.v.s., njegovu porodicu i ashabe.

BUDI NA DUNJALUKU KAO STRANAC

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ ثُمَّ الَّذِينَ
كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ

Hvaljen neka je Allah Koji je nebesa i Zemlju stvorio i tmine i svjetlo dao, pa opet oni koji ne vjeruju – druge sa Gospodarom svojim izjednačuju! (El-E'araf, 1)

الْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلِ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا أُولِي أَجْنِحَةٍ مَثْنَى
وَتِلْكَ وَرُبَاعَ يَزِيدُ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

Hvaljen neka je Allah, stvoritelj nebesa i Zemlje, Koji meleke sa po dva, tri i četiri krila čini izaslanicima; On onome što stvara dodaje što hoće, On, uistinu, sve može. (Fatir, 1)

Neizmjerena hvala i slava Uzvišenom Allahu! Neka je salevat i selam na nosioca bajraka dostojanstva u Benu Lu'ejju i stamenog uzora Abdulmenafa ibn Kusaja, spomenutog u Tevratu i Indžilu, veličanstvenog učitelja i upućivača, njegovu porodicu i ashabe.

Svjedočim da nema božanstva osim Allaha svjedočanstvom koje će koristiti i meni i vama na Danu u kojem neće koristiti imetak i sinovi, osim onome ko pred Allaha dođe čistog srca.

Hadis koji ćemo citirati govori o samoći čovjeka koji će živjeti kao stranac u svojoj porodici, u svome kvartu, u društvu, u ummetu.

Ibn Omer, r.a., prenosi da ga je Allahov Poslanik, s.a.v.s., uzeo za rame i rekao:

عن عبد الله بن عمر رضي الله عنهما قال: ”أَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَنْكِبِي، فَقَالَ: كُنْ فِي الدُّنْيَا كَأَنَّكَ غَرِيبٌ أَوْ عَابِرُ سَبِيلٍ

„Budi na dunjaluku kao stranac ili putnik.“

Ibn Umer je govorio: „Kada omrkneš, ne očekuj da osvaneš, a kada osvaneš, ne očekuj večer! Odvoji od zdravlja za bolest, a od života za smrt!“⁸ Prenosilac hadisa je Abdullah ibn Omer. Uz Poslanika, s.a.v.s., je živio u imanu, ljubavi i ambicijama i učio u njegovoj školi. Prenosilac je brojnih hadisa. Veki u knjizi *Ez-Zuhd-u*, spominje da se puno bojao Allaha i puno plakao. Jednog dana je učio suru El-Mutaffifin. Kada je došao do ajeta:

يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ

Na Dan kada će se ljudi zbog Gospodara svjetova dići! (El-Mutaffifin, 6), plakao je dok nije pao u nesvijest. Ovo je doista, veličanstvena rečenica. To je, tako mi Allaha, opomena svakom ko želi primiti opomenu i svakom ko će zamisliti Dan kada će iz grobova ustati i pred Gospodara svjetova stati. Kakav je ovo prizor i strahota?

Ibn Kesir spominje da je abasijski halifa El-Mehdi ušao u Poslanikovu, s.a.v.s., džamiju, pa su ljudi ustali. Jedino je ostao sjediti Ibn Ebi Zi'b, pobožnjak, asketa i učenjak. „Svi ljudi su mi ustali, osim tebe.“ – reče mu El-Mehdi. „Umalo nisam ustao, ali sam se sjetio Allahovih riječi: *Na Dan kada će se ljudi zbog Gospodara svjetova dići!* Te sam to ustajanje ostavio za Taj dan.“ „Sjedi. Tako mi Allaha, nije mi ostala niti jedna dlaka na glavi a da se nije uspravila.“ – reče mu halifa.

Jedan od pokazatelja pozitivnosti Ibn Omera je i

⁸ Bilježe Buhari, Ibn Madže, imam Ahmed, Bejhke i Ebu Nuajm.

Buharijevo predanje u kome stoji da je on rekao: „Bio sam neoženjen i spavao sam u Poslanikovoј džamiji. Ljudi bi nešto sanjali i to poslije sabaha pričali Allahovom Poslaniku.“ Ibn Omer je želio učestvovati u ovome, te je želio sanjati nešto kako bi ispričao Allahovom Poslaniku. On kaže: „Usnio sam da su došla dva čovjeka, uzela me za ruku i odvela do nekog skrivenog bunara koji je imao dva roga. Uplašio sam se, pa mi oni rekoše: ‘Ne boj se, ne boj se!’ Zatim mi dadoše komad svile. Kada bih njime pokazao prema nekoj od džennetskih bašča, on bi sa mnom poletio prema toj bašči.“ Stidio se svoj san ispričati Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., pa ga je kazao sestri Hafsi, a ona prenijela Vjerovjesniku. Poslanik, a.s., joj reče: „Divan li je Abdullah, samo kada bi klanjao dio noći.“

Nafi priča: „Tako mi Allaha, osim Koga drugog boga nema, nakon toga je Abdullah veoma malo noću spavao.“ Na sedždi bi govorio: „Gospodaru moj, Ti znaš da sam hilafet prepustio Kurejšijama samo iz straha od Tebe!“

Ibn Omer je rekao: „Poslanik me je uhvatio za ramena.“⁹ Ovaj Poslanikov gest ima itekako bitno značenje. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je bio omiljen i blag, baš onakav kakvim ga je Uzvišeni opisao:

فَبِمَا رَحْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ

Samo Allahovom milošću ti si blag prema njima; a da si osoran i grub, razbjegli bi se iz tvoje blizine. (Ali Imran, 159)

وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ

⁹ U drugom rivajetu stoji: „za rame.“

Jer ti si, zaista, najljepše ćudi. (El-Kalem, 4)

Nekada bi uvezao prste sa prstima ashaba kako bi im pokazao prijateljstvo, ljubav i blizinu.

U Ebu Davudovom *Sunenu* stoji da je Muaz rekao: „Poslanik, s.a.v.s., me je uzeo za ruke i rekao:

‘Muaze, tako mi Allaha, volim te. Nemoj propustiti da na kraju svakog namaza kažeš: Allahu, pomози mi da Te se sjećam, da Ti zahvaljujem i da Ti ispravno ibadem-tim.’“

Džerir ibn Abdullah el-Bedželi se požalio Poslaniku: „Poslaniče, ne mogu čvrsto stojati na konju.“ Poslanik ga udari po prsima i reče:

اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ هَادِيًا مَهْدِيًّا.

„Allahu, učini ga od onih koji su na Uputi i koji druge upućuju na Pravi put.“¹⁰ Nakon toga je čvrsto stajao na konju. Kakva je ovo ljubav, širina prsa i zalihe blagosti koje je ostavio na dunjaluku.

Ibn Omer je u to vrijeme bio mladić, a omladina je često obmanuta samodopadanjem, odjećom, ukrasima, mirisom, uzimanjem, davanjem, jelom... Poslanik mu je dao lekciju koju nikada neće zaboraviti. Tako je vezao njegovo srce za Džennet i učinio da se kreće među ljudima kao stranac u svim oblicima. Poslanik, s.a.v.s., mu je rekao: „Budi na dunjaluku kao da si stranac.“ Zar niste vidjeli stranca koji dođe u neki grad gdje nema supruge, ni roditelja, ni djece, ni prijatelja... Nema kuće, dvorca, njive, niti bašče... Poslanik, s.a.v.s., želi da se Ibn Omer i drugi vjernici ponašaju poput tog čovjeka. Riječ *dunjaluk*

¹⁰ Hadis je muttefekun alejhi.

je izvedena iz riječi *ed-denvu* ili *ed-denaetu* što označava nešto male koristi. Zbog toga Uzvišeni kaže:

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا نُوفِّ إِلَيْهِمْ أَعْمَالَهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يُبْخَسُونَ
أُولَئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ إِلَّا النَّارُ وَحَبِطَ مَا صَنَعُوا فِيهَا وَبَاطِلٌ مَّا كَانُوا
يَعْمَلُونَ

Onima koji žele život na ovom svijetu i ljepote njegove – Mi ćemo dati plodove truda njihova i neće im se u njemu ništa prikratiti. Njih će na Onom svijetu samo vatra peći; tamo neće imati nikakve nagrade za ono što su na Zemlji radili i bit će uzaludno sve što su učinili. (Hud, 15-16)

Poslanik, s.a.v.s., želi da na ovom svijetu budemo stranci. Čovjek je stranac u kući i porodici, jer želi islam. Za razliku od njega, njegova supruga, djeca i komšije mu ne žele Uputu i islam. On je u ratu i konfliktu s njima. Mladić je stranac u kući i porodici od dana kada ga Allah uputi na Pravi put i usmjeri stazama spasa. Tada vidi da mu se prvi suprotstavi njegov dom: otac, majka, braća, sestre, i tada se osjeća strancem. Ovo je, tako mi Allaha, jedan od najvećih oblika samoće i osjećaja da je čovjek stranac. Žena je stranac u kući, jer želi slijediti sunnet i ustrajnost. Bori se, iako slaba, sa svim nedaćama, jer želi da njena kuća bude islamski dom zasnovan na Muhammedovoj, s.a.v.s., uputi. Tada nailazi na iznenađenje i vidi da joj se prvi suprotstavljaju članovi porodice: suprug, otac, sin. Ona je stranac u kući i slijedi joj nagrada koju je Allah obećao onima koje društvo odbaci zbog islama. Nagrada koja slijedi ovakvim ljudima je uvećanje stupnjeva kod Allaha.

Poslanikove, s.a.v.s., riječi: „Budi na dunjaluku kao

stranac.“, sadrže poređenje, a istina je da ti ljudi nisu stranci. To su ljudi koji čvrsto vjeruju da nema božanstva osim Allaha i da je Muhammed, s.a.v.s., Allahov rob i poslanik. Njihovo vjerovanje je kao vjerovanje ashaba. Nikada ne propuščaju pet dnevnih namaza u džematu, izuzev u šerijatski opravdanim okolnostima. Očituju sunnet na licima, u pokretima i odjeći. Navika im je učiti Kur'an i razmišljati o njemu. Izučavaju sunnet, rade po njemu i vole ga.

Ne osjećaju mržnju prema Allahovim robovima, džematima, pojedincima, grupacijama i stremljenjima sve dok su u okrilju islama, dok su u okvirima Šehadeta i ehlus-sunneta.

Autori poput Ebu Osmana es-Sabunija, Ibn Bette, Ebul-Vefaa, Ibn Dževzija opisali su ih na divan način - kao bogobožne i dobre Allahove robove.

Uzvišeni o njima kaže:

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبَّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا
وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ نَحْنُ أَوْلِيَاؤُكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَلَكُمْ
فِيهَا مَا تَشْتَهِي أَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدْعُونَ

Onima koji govore: 'Gospodar naš je Allah' pa poslije ostanu pri tome – dolaze meleki: 'Ne bojte se i ne žalostite se, i radujte se Džennetu koji vam je obećan. Mi smo zaštitnici vaši u životu na ovom svijetu, a i na Onom; u njemu ćete imati sve ono što duše vaše zažele, i što god zatražite – imat ćete. (Fussilet, 30-31)

Omeru ibn Abdulazizu je na samrti bila supruga Fatima. Rekao joj je: „Fatima, iziđi iz kuće jer vidim skupinu - nisu ni ljudi, ni džini.“ Učenjaci su kazali da su to bili

meleki.

Uzvišeni, također, kaže:

إِنَّ الَّذِينَ سَبَقَتْ لَهُمْ مِنَّا الْحُسْنَىٰ أُولَٰئِكَ عَنْهَا مُبْعَدُونَ لَا يَسْمَعُونَ حَسِيسَهَا
وَهُمْ فِي مَا اشْتَهَتْ أَنفُسُهُمْ خَالِدُونَ لَا يَخَزُّهُمْ الْفَرْعُ الْكَبِيرُ وَتَتَلَقَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ هَذَا
يَوْمُكُمْ الَّذِي كُنتُمْ تُوعَدُونَ

A oni kojima smo još prije lijepu nagradu obećali, oni će od njega daleko biti, huku njegovu neće čuti, i vječno će u onom što im budu duše željele uživati, neće ih brinuti najveći užas, nego će ih meleki dočekivati: 'Evo ovo je vaš dan, vama obećan!' (El-Enbija, 101-103)

Imamu Ahmedu, velikom pobožnjaku i zahidu, od posta, ibadeta, kajanja i dove, tijelo je postalo sasušeno poput grane. Napisao je oko četrdeset hiljada hadisa, a znao je oko milion predanja u svim njihovim oblicima. Stao je u odbranu ehli-sunneta i suprotstavio se novotarijama, zbog čega je bičevan. Kad je bio u smrtnim agonijama, došao mu je Iblis ne dajući mu mira čak ni u tim trenucima. Počeo je gristi svoje prste i govoriti mu: „Slo-mio si me, Ahmede.“ Ahmed je odgovarao: „Ne još, ne još!“ Time je htio reći: „I dalje se bojim tvojih spletki, pokvarenjače, i tražim utočište kod mog Gospodara i u zadnjim trenucima života.“

Poslanik, s.a.v.s., je rekao: „Budi na dunjaluku kao stranac.“, a zatim još preciznije: „...ili kao putnik.“ *Putnik* ostavlja jači dojam od *stanac*. Stranac može ostati dan, dva, tri, mjesec, godinu... a putnik se ne zadržava, već nastavlja put brzinom oblaka.

Muhammed, s.a.v.s., je od svih ljudi najbolje spoznao dunjaluk i njegovu suštinu. Zbog toga je govorio:

مَا لِي وَلِلدُّنْيَا، إِنَّمَا مَتَلِي وَمَثَلُ الدُّنْيَا كَمَثَلِ رَاكِبٍ قَالَ فِي ظِلِّ شَجَرَةٍ، فِي يَوْمٍ
صَائِفٍ ثُمَّ رَاجَ وَتَرَكَهَا.

“Šta imam ja s dunjalukom?! Ja sam na ovom svijetu poput jahača koji je odrijemao u hladu drveta u toplom danu, a zatim produžio i napustio ga.” I po tri dana bi prošlo, a on ne bi imao ni komad hljeba ili hurmu.

Zemljana koliba tvoja ili pećina u kojoj živiš

Nadomjestila ti je dvorce i visoke zgrade.

Kuća mu je bila od ilovače. Kada bi legao, glava bi mu udarala u jedan, a noge u drugi zid. Živio je kao rob i poslanik, ali mu je Allah kod Sebe osigurao zadovoljstvo: *I Gospodar tvoj će ti dati, pa ćeš zadovoljan biti.* Učeci ove ajete, Poslanik, s.a.v.s., je plakao i govorio: „Tako mi Allaha, neću biti zadovoljan sve dok je i jedan moj sljedbenik u Vatri.“¹¹ Neka je na njega neizmjereno salevata i selama.

Putnik sa sobom nosi samo ono što mu je nužno na tom putu. Dok je Ebu Zer bio u smrtnim agonijama i plakao, dođe mu neki ljudi i upitaše: „Šta ti je?“ Te on odgovori: „Navalio mi se dunjaluk – mnoštvo onoga šta sam mu pružio i dao. A iza mene je prepreka koju može preskočiti samo lahka osoba.“ Oni pogledaše po njegovoj kući i vidješe samo postelju na kojoj je ležao, veliku drvenu čašu, zdjelu i štap. “Zar je ovo odanost dunjaluku?“ „Moj miljenik mi je rekao: ‘Neka tvoja opskrba na dunjaluku bude kao opskrba putnika, pa je zato moja imovina kao imovina jahača.’“¹² Neka je Allah zadovoljan Ebu Zerrom.

¹¹ Ibn Kesir, *Tefsir*, 557/4.

¹² Prenosi Ebu Nuajm u *El-Hilja*, 199/1.

Omer ibn el-Hattab je u Irak poslao Selmana el-Fari-sija, koji se odazvao pozivu *la ilahe illallah*, i odbacio klanjanje kumirima. Ostavio je i obožavanje vatre, ostavio je pretke, oca, suprugu i djecu, prešao brda i mora kako bi došao do Medine. Nagrada za to bile su Poslanikove riječi: „Selman je od nas, od moje porodice. Selman je od nas, od moje porodice.“¹³ Ovo je, tako mi Allaha, jedno od najvećih odlikovanja. Kada bi Arapi sjedili u kružoku i govorili o svom porijeklu i precima, upitali bi Selmana: „Ko je tvoj otac?“ On bi odgovarao:

Moj otac je islam, drugog oca nemam

Dok se drugi ponose Kajsom ili Temimom.

Omer ga poslao kao namjesnika Iraka, a on otišao na magarcu. Pogledajte ashabe Allahovog Poslanika koji su osvajali dunjaluk jašući magarca! Iračani su mu izašli u susrest, pa kada ga vidješe, upitaše: „Jesi li na putu do ovamo vidio Selmana el-Farisa, zapovjednika kojeg nam je Omer poslao? „Ja sam Selman el-Farisi.“ – reče on. „Nemoj se ismijavati s nama.“ – rekoše. On odgovori: „Tako mi Allaha, osim Koga drugog boga nema, ja sam Selman el-Farisi.“ Začudili su se ovoj vjeri, čiji je emir poput najsiromašnijeg podanika. Selman se tu nastanio i uzeo je platu koju je podijelio na tri dijela: dio za sadaku, dio koji je dijelio braći i dio koji je trošio za svoje potrebe. Ovi plemeniti ljudi su shvatili da su stranci na dunjaluku i to su primijenili u životu.

Omer je poslao i Seida ibn Amira, plemenitog ashaba, u šamski grad Homs. On reče Omeru: „Ja to ne mogu, Vladaru pravovjernih.“ „Zar ste hilafet natovarili na moja

¹³ Bilježi Hakim 598/3.

pleća, a sada me želite ostaviti!?! Tako mi Allaha, preuzet ćeš namjesništvo.“ – reče Omer. Kada je htio krenuti, Seidu supruga reče: „Imam dosta imetka, dajem ti ga. Pokreni trgovinu ili ga koristi za hranu.“ Uzeo ga je i podijelio kao sadaku na Allahovom putu. Kada ga je supruga upitala šta je uradio s imetkom, odgovorio joj je: „Dao sam ga poslovnom partneru koji će ga umnožiti i za svaki dirhem vratiti sedam stotina.“ Ovaj stranac je sudio ljudima i predvodio ih u namazu. Kada je Omer išao u Palestinu, prošao je i kroz mjesta kojima su upravljali njegovi namjesnici. Pitao je stanovnike Homsa o Seidu ibn Amiru. Pohvališe ga, ali su ga kritikovali zbog četiri osobine. Omer reče: „Tako mi Allaha, ja sam o njemu znao samo dobro. Gospodaru, nemoj pokvariti moje mišljenje o njemu.“ Rekoše: „Prvo, nekada se pred nama onesvijesti; drugo, nekada nam se po cijeli dan ne pojavi; treće, ne izlazi dok se ne pojavi dan; četvrto, tokom noći ne izlazi bez obzira koliko kucali na vrata.“ Pognute glave sa suzama koje su mu lile niz obraze, Omer je govorio: „Allahu moj, nemoj pokvariti moje mišljenje o Seidu ibn Amiru. Ustani Seide!“ Seid ustade i poče govoriti: „Vladaru pravovjernih, namjeravao sam sakriti ove stvari, ali je došlo vrijeme kada o njima moram govoriti. To što kažu da se nekada onesvijestim je zbog toga što sam prisustvovao jednom prizoru a bolje da nisam. Gledao sam dok su ubijali Hubejba ibn Adija, jednog od Poslanikovih ashaba u Mekki. Bio sam među mušricima. Čuo sam ga kako govori: ‘Allahu moj, Ti ih izbroj, pobij ih i nikoga od njih u životu ne ostavi.’ Kada god se toga sjetim, onesvijestim se i poželim da sam mu tada pomogao. Dan kada se ne pojavim među njima je zbog toga što sam

čovjek bez posluge, a žena mi je bolesna. Toga dana perem svoju i odjeću svoje porodice, te sačekam da se osuši. Ne izlazim im noću jer sam dan odvojio za njih, a noć za Gospodara. A što se tiče njihove primjedbe da ne izlazim među njih dok se dobro ne razdani, tvrdim da mi je žena bolesna i ja lično spremam doručak. Pa kada doručkujem izađem među njih.“ Omer je tada podigao ruke prema nebesima i rekao: „Hvala Allahu, Koji nije dozvolio da se moje mišljenje o Seidu pokvari.“ Neka je Allahov salevat, blagoslov i rahmet na Poslanikove ashabe. Od koga ćeš, ako ne od njih, prihvatati način života, vjerovanje, principe, postupke i lijepo ponašanje!?

Vrste tuđinstva

Musliman treba slijediti sunnet Allahovog Poslanika, s.a.v.s., u svim aspektima: u uvjerenju, u postupanju po Šehadetu, u čuvanju obaveza i izvršavanju farzova, u nafilama, u umnožavanju dobrih djela i uzdizanju stupnjeva, u bradi, odjeći, misfaku, nutrimi i vanjštini. U islamu nema sitnica. Sve je to sunnet i sve se prihvaća cjelokupno. Sve je to ibadet i Allahov šerijat.

Novotarije su se javile veoma rano, još u vrijeme Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada je jedan od predaka haridžija rekao Poslaniku: „Muhammede, budi pravedan.“ Ili je rekao: „Ovom podjelom se ne želi postići Allahovo lice.“, aludirajući time na Poslanikovu raspodjelu plijena. Novotarije su se kasnije postepeno razvijale, da bi na površinu izišle nakon Osmanovog ubistva. Tada su se pojavile novotarije haridžija, rafidija i nasibija, a kasnije novotarije mu'tezila, sufija, ešarija i dr. U nekim

periodima su skoro prekrile sunnet, ali je Allah zaštitio Svoju vjeru. Sunneti su postali nešto strano većini ljudi, negiraju ih, kore njihove sljedbenike, čak i oni koji u sebi nose dobro, iako se temelje na vjerodostojnim hadisima.

Šta onda misliti o griješnicima i sljedbenicima novotarija koji o vjernicima imaju samo riječi pokude i često ratuju i bore se protiv njih!? Ovo je prva vrsta tuđinstva, tuđinstvo sljedbenika sunneta među njegovim oponentima. Druga vrsta tuđinstva su muslimani, sljedbenici ehli-sunneta među griješnicima koji negiraju sunnete i ismijavaju im se. Obaveza svakog muslimana, sljedbenika naredbi Uzvišenog Allaha i Poslanika je strpiti se i nadati se nagradi. Ne treba se uznemirivati, jer je to put kojim su išli vjerovjesnici i dobri ljudi. Potrebno je znati da se ovo stanje i osjećaj tuđinstva razlikuju od mjesta do mjesta, i od vremena do vremena. O muslimani, budite na dunjaluku kao stranci ili putnici. Kada osvanete, nemojte čekati mrak! Kada omrknete, nemojte čekati jutro! A Allah najbolje zna. Neka je Allahov salevat i selam na Poslanika, s.a.v.s., i njegovu porodicu.

Važnost vremena

Šta je život do skup minuta i sekundi? Da li je život išta drugo osim skup dana i noći? Da li je život išta drugo do skup uzdaha? Vrijeme je život. Ono je vrijednije i skupocjenije od zlata i srebra, veće i dragocjenije od ugleda i položaja.

أَوَلَمْ نَعْمَرْكُمْ مَّا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَن تَذَكَّرَ وَجَاءَكُمُ النَّذِيرُ

A zar vas nismo ostavili da živite dovoljno dugo da bi onaj koji je trebao razmisliti imao vremena razmisliti, a bio

vam je došao i onaj koji opominje? (Fatir, 37)

أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ

Zar ste mislili da smo vas uzalud stvorili i da Nam se nećete povratiti? I neka je uzvišen Allah, Vladar istiniti, nema drugog boga osim Njega, Gospodara Arša plemenitog! (El-Mu'minun, 115-116)

O ti, koji si stvoren da bi Allahu robovao, o ti, koji si stvoren da bi čuvao svoje vrijeme i provodio ga u ono čime je Allah zadovoljan, o ti, koji si stvoren radi veličanstvene misije; vodiš li računa o svom vremenu, o svojim danima i noćima? Znaš li kuda su ti otišle minute i sekunde?

Jutrom i večerom putujemo za onim što nam treba

A potrebe živoga nikada ne prestaju.

Sa čovjekom umiru i njegove želje

A ostaje mu samo jedna potreba.

اِعْتَبِمُ حَمْسًا قَبْلَ حَمْسٍ: حَيَاتِكَ قَبْلَ مَوْتِكَ، وَصِحَّتِكَ قَبْلَ سَقَمِكَ، وَفَرَاغَكَ قَبْلَ شُغْلِكَ، وَشَبَابَكَ قَبْلَ هَرَمِكَ، وَغِنَاكَ قَبْلَ فَقْرِكَ.

„Iskoristi pet stvari prije drugih pet: život prije smrti, zdravlje prije bolesti, slobodno vrijeme prije zauzetosti, mladost prije starosti i bogatstvo prije siromaštva.“

Djeci nastupi prolječni raspust, studenti su na odmoru. Međutim, to je odmor prema ljudskim standardima, a ne prema standardima Gospodara nebesa i Zemlje. Vjernik nema odmora, niti rahatlučka sve dok ne zakorači u Džennet.

Kada bi smrću ostavljeni bili

Onda bi to bio cilj kom teži svako živi.

Ali kad umremo proživljeni ćemo biti

I Gospodar će nas za sve pitati!

Mi nemamo odmora ili raspusta. Ljudi nam ih daju, ali nam Gospodar nebesa i Zemlje kaže: *I sve dok si živ, Gospodaru svome se klanjaj.* (En-Nahl, 99) Nema nam odmora ni danju ni noću. Melek dobrih djela piše, a melek loših obračunava i broji. Gdje pobjeći Allahu?

Ata ibn Rebbah je prošao pored mladića koji su šutjeli. Upitao ih je: „Šta vam je, što ne veličate i spominjete Allaha? Zar ste zaboravili da nad vama bdiju meleki koji bilježe ono što radite!?”

إِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا آتَى الرَّحْمَنِ عَبْدًا لَقَدْ أَحْصَاهُمْ وَعَدَّهُمْ
عَدًّا وَكُلُّهُمْ آتِيهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَرْدًا

Ta svi će oni, i oni na nebesima i oni na Zemlji, kao robovi u Milostivog tražiti utočište! On ih je sve zapamtio i tačno izbrojio, i svi će Mu na Sudnjem danu doći pojedinačno. (Merjem, 93-95)

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ
كَلَّا إِنَّمَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِنْ وَرَائِهِمْ بَرْزَخٌ إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ

Kad nekome od njih smrt dođe, on uzvikne: 'Gospodaru moj, povrati me da uradim kakvo dobro u onome što sam ostavio!' – Nikada! To su riječi koje će on uzalud govoriti, - pred njima će prepreka biti sve do Dana kada će oživljeni biti. (El-Mu'minun, 99-100)

Vrste omladine

Kada nastupi vrijeme ljetnjeg raspusta, muslimanska omladina se podijeli u tri grupe:

1. na nepravedne prema sebi;
2. na prosječne;
3. na dobročinitelje.

Grupa koja sebi nanosi nepravdu

Omladina koja misli da je život pjesma, ples, igra, zabava, jelo, piće, spavanje, šetnja i izlasci, a ne zna da će ih Allah pitati za svaki trenutak, za svaki minut života. Odmor prepušta strastima, lošim stvarima, zaboravlja na kontrolu Jednog Jedinog, Gospodara nebesa i Zemlje.

I kada se skloniš tamo sa sumnjom

A duša je tuzi i tugovanju pozivala.

Zastidi se od pogleda Gospodara i reci:

Onaj Ko je stvorio tamu, gleda me.

Oni koji zaborave na Allahovu kontrolu, na Allahov pogled, na susret sa Allahom, plešu s drugima. Zaboravljaju da su potomci Halida ibn Velida koji je čuo glas vremena i govorio na govornici ovog svijeta. Borio se i prolijevao krv kako bi uzdigao bajrak islama. Takvi zaboravljaju da su potomci Sada ibn Ebi Vekkasa koji je porušio dvorac Kisre kada je ušao u njega i glasno izgovorio tekbir koji se prolomio dvorcem, a zatim rekao:

كَمْ تَرَكُوا مِنْ جَنَاتٍ وَعُيُونٍ وَرُزُوعٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ وَنَعْمَةً كَانُوا فِيهَا فَآكِهِينَ
كَذَلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا قَوْمًا آخَرِينَ

I koliko ostaviše bašča i izvora, i njiva zasijanih i dvo-

rova divnih, i zadovoljstava koja su u radosti provodili! – tako to bi, i Mi smo to u nasljedstvo drugima ostavili. (Ed-Duhan, 25-28)

Zaboravljaju da su potomci Omera ibn el-Hattaba zbog koga bi, kada bi bio spomenut na dvorcima Kisre i Kajsara, ljudima padao mrak na oči:

*Dok gledaš Omera prekrivenog ogrtačem svojim
Dok mu je ulje smok, a koliba prebivalište.
Znaj da se Kisra na tronu svome trese od straha,
A i kraljevi Bizanta od njega se plaše.*

Omerovi, Halidovi i Sadovi potomci izlaze pjevajući, igrajući i plešući. Tako mi Allaha, ovo je nasilje i nepravda!

*Svako od nas odrasta na onome
Na što su ga roditelji navikli.*

Gospodaru, ovaj ummet je uzdigao Tvoje ime iznad zvijezda, pa nemoj uništiti njegove kasnije generacije. Sačuvaj ih kao što si sačuvao i prijašnje.

*Ko je to podigao sablje da bi uzdigao
Ime Tvoje iznad zvijezda poput svjetionika?
Bili smo brda na brdima, a možda smo
Na talasima mora postali more.*

Ko je odgovoran što su potomci Halida i Sada postali pjevači i pjevačice, igrači i igracice!? Ova grupa omladine je plamenom obuzela svoj odmor, kako bi im putevi zabave bili otvoreni. Za namaz, ne pitaj, upropastili su ga! Kur'an napustili, zikr im nije poznat, ka džamiji nisu upućeni. Njihove knjige su nemoralni časopisi, učenje su

zamijenili pjesmama, a sagovornik im je svaki bijednik na ovome svijetu.

Umjerena skupina

Druga skupina je umjerena. Odmor ne provodi u haramu i grijehu, već u dozvoljenim stvarima. Čini farzove, a kloni se harama.

Ova skupina spava dubokim snom, a kada se probudi, ide na izlete i u obilasku. Gdje je tu korisno iskorištavanje vremena!? Gdje je čitanje, učenje Kur'ana, stručno usavršavanje!? Gazali, r.a., je rekao: „Ko dnevno spava osam sati, u životu koji traje šezdeset godina, prespava dvadeset. Ostaje mu četrdeset godina koje će provoditi u igri, zabavi, grijesima, okupiran dunjalukom, dinarima i dirhemima.“

Oni koji prednjače u dobru

To je islamska omladina, zvijezde tevhida, Poslanikove zvijezde i zora ove vjere. To je omladina koja je spoznala život i svjesna je da će stajati pred Poznavaoцем svih tajni. To su oni koji znaju da je šezdeset ili sedamdeset godina ovosvjetskog života samo njiva na kojoj se sije za Budući svijet. Oni znaju da su prve dobre generacije vrijeme koristile u onome čime je Allah zadovoljan.

El-Esvedu ibn Jezidu, koji je svakodnevno postio, bilo je rečeno: „Olakšaj malo sebi i nemoj postiti svaki dan.“ On je odgovorio: „Ko će za mene postiti kada budem u kaburu? Ko će za mene klanjati i ko će Kur'an učiti?“

وَحِيلَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ مَا يَشْتَهُونَ كَمَا فُعِلَ بِأَشْيَاعِهِمْ مِّن قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا فِي شَكٍّ مُّرِيبٍ

I između njih i onoga što budu željeli bit će prepreka postavljena kao što je prije bilo učinjeno sa njima sličnim, jer su svi oni, doista, mnogo sumnjali. (Saba, 54)

Jeste li vidjeli da mrtvac u grobu klanja? Jeste li vidjeli da mrtvac u grobu posti? Jeste li vidjeli da mrtvac u grobu spominje Allaha? Ovakvi prednjače u dobrim djelima. Kur'an je njihov prijatelj i pratilac, proljeće njihovih srca. Oni ne propuščaju namaze ni prvi tekbir u džematu.

Kada je Amešu nastupio smrtni tren, njegovi sinovi su plakali. On im reče: „Plakali vi ili ne plakali, ja šezdeset godina nisam propustio prvi tekbir.“ Želio je Džennet, prostran koliko nebesa i Zemlja.

Ova omladina je spremna i odlučna prihvatiti znanje, polemisati i koristiti vrijeme. Ne prolaze im predavanja upute, dobra, znanja i imana. Njihova predavanja su davet, njihova sijela buđenje, a pokreti pokornost. Oni prednjače dobrim djelima:

ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ
وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ إِذِنَ اللَّهُ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ

Mi ćemo učiniti da Knjigu poslije naslijede oni Naši robovi koje Mi izaberemo; bit će onih koji će se prema sebi ogriješiti, bit će onih čija će dobra i loša djela podjednako teška biti, i bit će i onih koji će, Allahovom voljom, svojim dobrim djelima druge nadmašiti i za to će veliku nagradu dobiti. (Fatir, 32)

Islamska omladino, o vi plemeniti i inteligentni, zar ne želite prednjačiti u dobrim djelima? Zar ne želite da su vaše noći pokornost, dani tesbih i blizina Uzvišenom Allahu kao što su bili Mus'abu ibn Umejru, Sadu, Halidu,

Tariku ibn Zijadu i Salahudinu!?

U hadiskim zbirkama se sa vjerodostojnim lancem prenosilaca prenosi da su neki mladići došli Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., pa ih je upitao: „Šta želite?“ Svi su tražili ovosvjetske potrebe. Jedan je tražio odjeću, pa mu je Poslanik, s.a.v.s., dao; drugi je tražio dinare i dirheme, pa je i njemu Poslanik, s.a.v.s., dao. Treći je tražio hranu, pa je i njegovoj želji udovoljeno. Jedan od njih se zaustavio i rekao: „Allahov Poslaniče, želim od tebe nešto nasamo tražiti.“ I Poslanik se odvojio sa njim. Mladić reče: „Ne želim dinare i dirheme, već tvoje društvo u Džennetu.“ Poslanik, s.a.v.s., reče: „Traži nešto drugo.“ „Hoću samo to, Allahov Poslaniče.“ Poslanik mu odgovori: „Pomoz mi kod sebe tako što ćeš puno činiti sedžde. Sa svakom sedždom koju učiniš Allahu, Allah će ti povećati stupanj.“¹⁴

Ovo je omladina islama, ovo je put ka Džennetu i na ovakav način se iskorišćava vrijeme. Zehebi je rekao: „Pouzđano se zna da je imam Ahmed u toku dana i noći, pored farzova, klanjao tri stotine rekata nafila. Nakon što je bičevan i zatvaran, jer je uzdizao riječi Šehadeta, nije mogao klanjati više od sto pedeset rekata, pored farzova.“ Zehebi, također, navodi: „Dugo je klanjao namaz, od jaciye do sabaha, i Alija ibn Husejin Zejnulabidin. Kada bi nastupila noć, on bi uzeo abdest i otišao u postelju govoreći: ‘Kako si lijepa, topla i udobna. Ali džennetska postelja je toplija, ljepša i udobnija od tebe. Tako mi Allaha,

¹⁴ Postoje dva hadisa na ovu temu. Prvi je upućen Rebi’i ibn Kabu: „Pomoz mi kod sebe tako što ćeš puno činiti sedžde.“ A drugi upućen Sevbanu: „Trebaš puno činiti sedždu, jer sa svakom sedždom koju učiniš Allahu, Allah će ti povećati stupanj.“ Bilježi Muslim.

neću spavati do sabaha.' Tako bi klanjao do jutra, a kada bi osvanulo, njegovo lice bi blistalo.“ Hasan el-Basri je upitan: „Zbog čega su lica onih koji klanjaju noćni namaz obasjana svjetlom?“ Odgovorio je: „Osamili su se s Allahom, pa im je On darivao Svoga svjetla.“

Ibn Redžeb je rekao: „Halid ibn Madan je dnevno činio tespih sto hiljada puta. Upitan zbog čega toliko puta čini tespih, odgovorio je: „Krvarina za mene je sto hiljada dirhema. Ja toliko puta slavim Allaha, nadajući se da će mi to biti otkup kod Allaha od Vatre.“

Doista kraljevi kada robovi osijede

Pod njihovom vlašću, oslobađaju ih iz dobročinstva.

Stvoritelju Najplemenitiji, osijedio sam

U robovanju Tebi, pa me oslobodi Vatre.

Omladino islama, generacija Muhammeda, s.a.v.s., čuvari islamske države, vi čiji preci su porušili države kufra i širka, vi ste kandidirani vratiti se Allahu, predvoditi ljudski rod, predvoditi čovječanstvo. Ko će voditi ljude, ko će ih usmjeravati, ko će ih upućivati, ako ne vi!?

Gospodaru, vrati nas Sebi na najljepši način, oprost nam grijeha, poboljšaj stanje, izvedi nas iz tmina na svjetlo. Učini da budemo od onih koji će ljude voditi Džennetu, čije je prostranstvo kao nebesa i Zemlja. Neka je Allahov salevat na Muhammeda, s.a.v.s. Naša posljednja dova je: “Hvala Allahu, Gospodaru svjetova!”